

Тема уроку: Олесь Гончар. Новела-засторога «Залізний острів» з роману «Тронка»

Завдання до уроку^

1. Запишіть у зошити дату та тему уроку.

2. Перейдіть за посиланням та познайомтесь із текстом новели та перегляньте відеоурок

Відеоуроки <https://www.youtube.com/watch?v=MWBas1Alpx4>
<https://www.youtube.com/watch?v=m1CFryCkKM4>

Аудіо текст <https://www.youtube.com/watch?v=tXV0-WJ7Xzo>

3. У зошиті зробіть паспорт новели

Головне: у творі розповідається про подорож двох юних закоханих — Віталика й Тоні — до старого крейсера; оспівується почуття кохання. Автор застерігає, що людське життя часто опиняється під загрозою цивілізаційних процесів.

Рід літератури: епос.

Жанр : новела-засторога (з роману в новелах «Тронка»).

Тема: розповідь про романтичну подорож закоханих Тоні й Віталика на старий залізний крейсер, яка мало не закінчилася трагедією.

Ідея: оспівування першого юнацького кохання; уславлення людей, які здатні взяти на себе відповідальність за долю планети, які високодуховні, кмітливі, є носіями народної мудрості та снаги, які розуміють призначення людини на землі; заклик до збереження й захисту людського єства перед загрозою цивілізаційних процесів.

. Проблематика твору :

- війни і миру;
- творчої праці, без чого людське щастя немислиме;
- наступності й спадкоємності поколінь — одвічне питання батьків і дітей;
- науково-технічної революції й людини;
- обов'язку перед іншими людьми;
- сенсу людського життя.

Сюжет : Віталік і Тоня кохають одне одного. Через свою легковажність опиняються на військовому кораблі, який служить полігоном для нічних бомбардувань. Їхній човен відв'язався, і вони не можуть повернутися на берег. Однак дівчина і юнак не впадають у відчай, прагнуть знайти порятунк, не втрачають гідність.

Герої: радист Віталік та його кохана Тоня (вожата), Лукія Назарівна (Віталикова мати), Тонин батько, дядько Сухомлин.

Образ Тоні:

- Дочка Горпищенка(чабана);
- життєрадісна;
- комунікабельна;
- ніжна;
- щира;
- любить пригоди;
- зачарована красою природи;
- виважена у своїх діях;
- схильна до фантазування.

Образ Віталика:

- Занурюється у зміст життя, у його наповнюваність;
- Шукає відповіді на питання:
 - невже всьому кінець;
 - боротися, але як;
 - що буде далі з нашою планетою.

Образи-символи в новелі:

«Залізний острів» – зловісне унаочнення найжахливішого «варіанту», перед яким може опинитися цивілізація(під удар поставлена вся планета).

Крейсер – привид трагічного минулого.

Степ – велич нашої планети, щедро наділеної Богом лісами, степами...

Море – символ плинності життя, якому немає ні початку, ні кінця.

Птах – символ спокою.

Танок Тоні на «рудо-іржавому вогні розпеченої палуби» – прочитується як танок безтурботного людства на вістрі дедалі загострюванішої небезпеки.

Значення в літературі: твір є яскравим прикладом новели-застороги в українській літературі. Автор вводить багато образів (крейсер — трагічне минуле; птах — спокій).

Особливості: назва новели є символічною: залізний острів-корабель виступає мішенню для бомбардувань у мирний час.

Спільне й відмінне в романах «Вершники» Ю. Яновського та «Тронка» О. Гончара

«Вершники» Ю. Яновського	«Тронка» О. Гончара
Відмінне Усі новели об'єднані між собою ідейним задумом, спільною темою, часом і місцем дії, головними персонажами, мовностилістичними особливостями. Яновський не дотримується хронологічного принципу в показі подій	Кожна новела має своїх героїв, однак локальна закінченість розвитку характерів не відділяє якоюсь прірвою розділ від розділу. Кожна з новел не тільки досліджує характери (Горпищенка, Лукії, Дорошенка, Віталика, Ліни, Уралова та інших), не тільки показує його формування, а й ставить героїв у такі умови, у яких повинне виявитися їхнє ставлення до проблем.

Відмінне Ю. Яновський прагнув створити узагальнений образ народу, якого посадила на коня революція, романтична подача матеріалу.	Перед нами прозовий, спокійний, часом досить тонкий малюнок, поданий реалістично.
Спільне Порушення важливих суспільно-політичних і морально-етичних проблем. Через обидва романи проходить уславлення творчої праці людини, несумісність творення й руйнування. В обох творах — гуманістичне розв'язання проблеми війни й миру. І хоч у романі Яновського — класова боротьба, а в «Тронці» — мирне будівництво, твори обох письменників наскражені спільною думкою: люди повинні будувати, а не руйнувати.	

4. Виконайте завдання у зошитах:

1. У якому році опубліковано роман «Тронка» і якою нагородою відзначений? (1)
2. Зі скількох новел складається роман «Тронка»? (0,5)
3. Поясніть символіку назви новели «Залізний острів». (1)
4. Які символи зустрічаються у новелі? (1)
5. Які позасюжетні елементи наявні у творі? (1)
6. Як по-тутешньому зветься один із мальовничих островів? (0,5)

7. Чий це опис: «... всякого вміє приструнчити, все ж малюки чомусь липнуть до неї найбільше, їм з нею весело»? (0,5)

8. Як дівчина скорочує шлях, щоб дійти до радгоспу від табору? (0,5)

9. Куди поспішала героїня новели? (0,5)

10. Як звати матір Віталика? (0,5)

11. На якому транспортному засобі закохані вирушили на відпочинок? (0,5)

12. Кого вони зустріли біля моря? (0,5)

13. Хто запропонував відвідати дредноут (судно, що бовваніє в затоці)? (0,5)

14. Який колір мається на увазі у словосполученні «серед густої сапфірної синяви»? (0,5)

15. «Тріщить під ногами серед іржі щось біле, блискуче». Що це? (0,5)

16. Залізний острів – Арарат серед моря – це (0,5)

17. Які порівняння вжито в кінці твору щодо персонажів? (1)

18. Яка ж головна думка новели? Чому це новела-засторога? (1)